

ОДЛУКЕ ОКРУЖНОГ СУДА У БЕОГРАДУ

Притвор (Члан 300. ст. 2. ЗКП)

Првостепеним решењем на основу чл. 300. ст. 2 ЗКП према окривљеном одређен је притвор у поступку који се против њега води због кривичних дела увреде из чл. 93. ст. 1. КЗС и лаке телесне повреде из чл. 54. ст. 1. КЗС.

Против овог решења изјавио је жалбу бранилац окривљеног наводећи да притвор није могао одредити судија појединац, већ је то морало учинити веће првостепеног суда.

Другостепени суд је нашао да је жалба неоснована.

Према стању у списима окривљени је више пута позиван на главни претрес на три адресе са којима је суд располагао на који се он није одазвао, а радници МУП-а поступајући по наредбама за привођење га нису могли пронаћи.

Окривљени се коначно појавио на претресу када је обавештен када ће се одржати следећи главни претрес на којем се није појавио, а свој изостанак није оправдао.

Првостепени суд је после тога поново наредбом за привођење покушао да обезбеди присуство окривљеног на главном претресу, али без успеха.

Код оваквог стања ствари правилно је првостепени суд закључио да окривљени очигледно избегава да дође на главни претрес, те да стоје разлози да се према окривљеном одреди притвор по основу чл. 300. ст. 2. ЗКП.

У чл. 430. ЗКП прописано је да се у поступку пред судом који суди у првом степену за кривично дело за које је као главна казна прописана новчана казна и затвор до три године, примењују одредбе чл. 431. до 445. овог закона, а уколико у овим одредбама није нешто посебно предвиђено примењиваће се сходно остале одредбе овог закона, што значи и одредбе из чл. 300. ст. 2. ЗКП.

Дакле, наводи у жалби браниоца окривљеног да у конкретном случају судија као појединац није био овлашћен да доноси жалбено решење појављују се као неосновани.

(Решење Округног суда у Београду, Кж 751/93 од 11. маја 1993. и решење Другог општинског суда у Београду, К. 321/91 од 12. марта 1993. године.)

Разбојништво (члан 168. ст. 1. КЗС)

Основано се наводима жалбе браниоца оспорава чињенични закључак првостепеног суда којим је окривљени осуђен за кривично дело разбојништва у покушају из чл. 168. ст. 1. КЗС у вези са чл. 19. КЗЈ, а који се тичу намере окривљеног да ће употребом силе да непосредно напасти на живот или тело оштећеног, од оштећеног одузети новац, као и у погледу интензитета силе и претње употребљене у овој намери.

Првостепени суд закључује да је окривљени користио силу тако што је пришао оштећеном, на категоричан начин затражио новац, хватајући оштећеног за ревере и нагрнући на њега. Такође закључује да је том приликом дошло до туче у којој је "дебљи крај" извукао оптужени, јер га је оштећени више пута ударио столицом наносећи му повреде по глави.

Ови закључци првостепеног суда засновани су у првом реду на исказу оштећеног који је навео да се окривљени појавио иза једног стуба закопчавајући шлиц и тетуррајући се, очигледно под утицајем алкохола, затим да му се оптужени допавио на метар од њега унео у лице рекавши "Имаш паре, дај паре" и ухватио га за ревере, те га је он одгурнуо и рекао му: "Бежи човече,

какве паре”, а кад је оптужени поново кренуо ка њему да га је столицом ударио четири-пет пута, наневши му повреде од чијих удараца је оптужени пао. Такође, наводи да га оптужени није ниједанпут ударио нити покушао да му извуче новац из џепа.

Оцењујући истовремено одбрану оптуженог, првостепени суд налази да је она неуверљива, а у којој је оптужени навео да је он заиста на начин како је то изнео оштећени истом пришао, налазећи се у алкохолисаном стању, да је заиста од оштећеног тражио новац речима: ”Пријатељу имаш ли да ми даш хиљаду динара”, јер је осетио глад и хтео је да купи хамбургер, после чега је оштећени почео да га туче столицом све док од тих удараца није пао.

По налажењу другостепеног суда оваква, релативно блага, разлика између исказа оштећеног и одбране оптуженог, захтевала је много брижљивију оцену и сигурније утврђивање одлучних чињеница, као и поузданију оцену приликом доношења чињеничних закључака и правног основа.

Кривично дело разбојништва се врши употребом силе или претње да ће се непосредно напасти на живот и тело оштећеног, ради одузимања од неког лица туђе покретне ствари, у намери да се њеним присвајањем прибави противправна имовинска корист. У конкретном случају првостепени суд говори само о употреби силе (неспорно је да претње није било), коју, као што је наведено, описује тако што је пришао оштећеном и затражио на категоричан начин новац, хватајући овога за ревере затим насрћући ка оштећеном, али није успео да му одузме новац.

Међутим, сила као обележје кривичног дела разбојништва мора бити одређеног степена и интензитета. Она мора бити довољна за савлађивање отпора оштећеног, дакле мора бити таквог интензитета да према реалној оцени и животном искуству буде довољна да код оштећеног потпуно уништи вољу, те да може да му се одузме ствар. У конкретном случају поставља се питање, с обзиром на опис силе коју утврђује првостепени суд, да ли је реч о сили таквог интензитета, јер првостепени суд није исту у довољној мери оценио. При томе треба имати у виду да понашање оптуженог после тражења новца и одбијања оштећеног да му исти да, после одгуравања од стране оштећеног и ударања столицом, која се описује као насртање према оштећеном, није првостепени суд довољно разјаснио.

Није разјашњено да ли је реч о насртању ради одузимања новца (оштећени не говори о томе да му је оптужени осим у првом контакту тражио новац, нити да је покушао да му исти одузме) или је реч о одбрани оптуженог због ударања столицом од стране оштећеног, или можда о револту што га оштећени туче.

У првостепеној пресуди недостаје разјашњење ових околности и поузданија и убедљива оцена исказа оштећеног и одбране оптуженог у вези с тим околностима.

Ово поготову с обзиром на остале околности тог догађаја, као што је присуство других лица, која према утврђењу суда нису била учесници у овом догађају у смислу извршења неког кривичног дела, и чињеница да је оштећени имао код себе већу суму новца коју је понео да уложи на штедњу у банку, што је код њега у овим околностима могло да изазове и претерани страх и реаговање на начин који он приказује као резултат тог претераног страха, који у конкретном случају могуће да и није био сасвим оправдан.

На поновном суђењу првостепени суд ће брижљивије ценити све доказе у смислу изнетих примедби, после чега ће моћи да изведе поузданије закључке у вези с наведеним одлучним чињеницама и на основу тих чињеница донесе правилну и закониту пресуду у погледу постојања кривичног дела у питању или можда неког другог кривичног дела, с обзиром на окол-

ности и последице догађаја у питању, како их буде првостепени суд са сигурношћу утврдио.

(Пресуда Врховног суда Србије, Кж 391/93 од 18. јуна 1993. године и пресуда Окружног суда у Београду, К. 691/92 од 16. јануара 1993. године)

Ослобађање од оптужбе за кривично дело убиства (Члан 350. став 1. ЗКП у вези с чланом 9. тач. 1. КЗЈ и чланом 47. став 1. КЗС)

Првостепеном пресудом оптужена је на основу чл. 350. тач. 1. ЗКП, у вези с чл. 9. ст. 1. КЗЈ ослобођена од оптужбе за кривично дело убиства из чл. 47. ст. 1. КЗС.

Одлучујући о жалби јавног тужиоца другостепени суд је нашао да неоснованост изјављене жалбе проистиче из следећег:

Није спорно да је оптужена лишила живота свог супруга. Утврђено је да је критичне ноћи сада покојни, после уласка у стан у којем се догађај одиграо, насрнуо на мајку оптужене тако што је ухватио за главу и ударао њеном главом у зид док се она није срушила, а затим пошао према оптуженој претећи "Е, па сад ћу теби ј... мајку", те да му је она, тада из пиштоља испалила смртоносни хитац у груди.

Несумњиво су утврђене и друге чињенице и околности које су значајне са становишта примене чл. 9. КЗЈ.

Утврђено је да су односи између оптужене и њеног сада покојног супруга већ дуже времена били лоши, пре свега зато што је овај много пио и у алкохолисаном стању постајао агресиван, тукао оптужену, претио да ће је заклати и једном је чак и теже повредио, али да се она увек повлачила пред његовом агресивношћу, подносићи такво његово понашање због детета које је родила у браку с њим.

Оптужена је, што је исто тако утврђено, баш због таквог понашања убијеног и претње коју јој је упутио приликом напуштања стана да ће се обрачунати с њом и њеном мајком, почела да носи пиштољ који је критичном приликом употребила. Убијени је и критичне ноћи после уласка у стан, због тога што га је мајка оптужене током преподнева истог дана пријавила органима унутрашњих послова, запретио да ће их обе заклати и при томе је код себе имао нож, који истина, није потегао пре него што је оптужена у њега испалила смртоносни хитац. Најзад, по мишљењу вештака психијатра, због кумулираних осећања страха и љутњи изазваних хроничним конфликтном са убијеним и непосредним збивањима (физички напад на њену мајку и претња да ће се и с њом обрачунати) који су код ње реактивирали раније доживљене страхе у сличним ситуацијама, дошло је до слома њене психолошке одбране и смањења у битном степену њене способности да схвати значај дела и да управља својим поступцима.

Изнете чињенице и околности указују да је оптужена лишила живота свога супруга делујући у границама нужне одбране, тако да се правилност примене чл. 9. ст. 1. КЗЈ у овом случају не може доводити у питање.

Неспорно је да је постојао противправни напад убијеног, као и истовременост тог напада и одбране оптужене. Становиште јавног тужиоца да је оптужена прекорачила границе нужне одбране, засновано на чињеници да убијени у рукама није имао никакво оружје. (мада је код себе имао нож), није прихватљиво, будући да оптужена осим пиштоља није располагала другим средством којим би с успехом одбила напад убијеног, нити је у описаним околностима тај напад могла одбити употребом другог начина одбране. Из чињенице да је убијени раније претио оптуженој да ће је заклати, да је такву претњу упутио њој и њеној мајци и критичном приликом и да је код себе имао нож (што је оптуженој било познато, јер је он и раније на њу потезао нож) проистиче да је нападом убијеног створена непосредна опасност за

живот и тело оптужене и њене мајке, тако да се не може узети да интензитет одбране није био у довољној сразмери с интензитетом напада.

Према томе у овом случају се не може говорити о прекорачењу нужне одбране у смислу ст. 3. чл. 9. КЗЈ, па су жалбени наводи јавног тужиоца у том делу у целости неосновани.

(Пресуда Окружног суда у Београду, К 602/92 од 26. марта 1993. године и пресуда Врховног суда Србије, Кж 658/93 од 3. септембра 1993. године)

Припремио *Илија Симић*